

လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံး

အေးကြည်ဆွေ*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ဘာသာစကားနယ်ပယ်၊ လူမှုဘာသာဗေဒကဏ္ဍလာ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက် စကားအသုံးကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံကြောင်း တင်ပြလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ရွေးချယ်ကန့်သတ်သုံးစွဲခြင်းသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်ခြင်း ရှိ၊ မရှိ ဟူသောမေးခွန်းကို လေ့လာစူးစမ်းတင်ပြထားပါသည်။ လေ့လာရာတွင် မေးခွန်းလွှာ များအသုံးပြုကာ အချက်အလက်ကောက်ယူသည့်နည်းကို သုံးထားပြီး ကြောင်းကျိုးဆက်နွှယ်မှုဆိုင်ရာ သုတေသနဒီဇိုင်းကို သုံးထားပါသည်။ မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆) မြို့နယ်ရှိ ကာယလုပ်သား၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်၊ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်း၊ အခြားလူမှုအလွှာများဟူသည့် အလွှာ (၅) ခုကို မေးခွန်းများ ဝေကာ အချက်အလက် ကောက်ယူစုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံး သည် များစွာကွဲပြားခြားနားခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကား အသုံးသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ရွေးချယ်ကန့်သတ် သုံးစွဲခြင်းသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်နေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျ အနေဖြင့် သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - လူမှုအလွှာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကားအသုံး၊ နှုတ်ဆက်စကားအသုံး။

၁။ နိဒါန်း

ဘာသာစကားတိုင်းတွင် ထိုဘာသာစကားကို ပြောဆိုနေကြသည့် လူမျိုးတို့၏ဆက်နွှယ်နေသော ယဉ်ကျေးမှုတို့ပါဝင်နေသည်။ လူမှုအဆင့်အတန်းနှင့် လူမှုအခြေအနေအလျောက် နှုတ်ဆက်စကား အသုံးကို ရွေးချယ်ကန့်သတ်သုံးစွဲကြခြင်းသည် သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် အခြေခံ ကြောင်းသိရှိစေရန်ရည်ရွယ်၍ လေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် မြန်မာတို့၏ နှုတ်ဆက် စကားအသုံး ရွေးချယ်ကန့်သတ်သုံးစွဲခြင်းသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်ခြင်း ရှိ၊ မရှိဟူသော မေးခွန်းကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုမေးခွန်းကို အဖြေရှာရာတွင် မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆)မြို့နယ် ဖြစ်သည့် အောင်မြေသာစံမြို့နယ်၊ ချမ်းအေးသာစံမြို့နယ်၊ မဟာအောင်မြေမြို့နယ်၊ ချမ်းမြသာစည် မြို့နယ်၊ ပြည်ကြီးတံခွန်မြို့နယ်၊ အမရပူရမြို့နယ် အတွင်းရှိ လူမှုအလွှာများကို မေးခွန်းလွှာများဝေကာ အချက်အလက်ကောက်ယူ စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ကာယလုပ်သား၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်၊ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်း၊ အခြားလူမှုအလွှာများသည် အသက်အရွယ်၊ လိင်၊ အလုပ်အကိုင်၊ ပညာအရည်အချင်းစသည့် လူမှုနောက်ခံအချက်အလက်များ ကွဲပြားကြသည်။ သို့သော် ယင်းတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် များစွာကွဲပြားခြားနားခြင်း မရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ်(၆) မြို့နယ် အတွင်းရှိ ကောက်ယူထားသော အချက်အလက်များအရ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံး သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်နေသည်ဟု ယေဘုယျအနေဖြင့် သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။

* မြန်မာစာပေ၊ မန္တလေးတက္ကသိုလ်။

၁။ ၁။ သုတေသနမေးခွန်းနှင့် သုတေသနပြုပုံ

နှုတ်ဆက်စကားသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းတွင် အဓိကကျသော ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ဖြစ်သည်။ ယဉ်ကျေးမှုသည်လည်း သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးတိုင်းအတွက် အရေးပါအရာရောက်သော အခြေခံ အုတ်မြစ်ပင်ဖြစ်သည်။ နေ့စဉ်ဘဝတွင် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် လူတို့ ရွေးချယ်ကန့်သတ် သုံးစွဲနေကြသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် သက်ဆိုင်ရာလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု ပေါ်တွင် အခြေခံကြောင်းသိရှိစေလို၍ လေ့လာမှုပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် အလေ့လာခံ အဖြစ် မြန်မာ့လူမှုရေးပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သော မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆) မြို့နယ်အတွင်းရှိ လူမှုအလွှာ တို့ကိုပိုင်းခြားကာ လူမှုဘာသာဗေဒနည်းနာတို့ဖြင့် လေ့လာမှုပြုထားပါသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင် မြန်မာ နိုင်ငံ၌ လူမှုအလွှာအတိအကျခွဲခြားထားခြင်း မရှိသော်လည်း လေ့လာမှုပြုရာတွင် အဆင်ပြေ လွယ်ကူစေ ရန် လုပ်ကိုင်သောလုပ်ငန်း အမျိုးအစားပေါ်မူတည်၍ လူမှုအလွှာ (၅) ခုကို သတ်မှတ်ကာ လေ့လာထား ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ကာယလုပ်သား လူမှုအလွှာ၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်လူမှုအလွှာ၊ အမှုထမ်း လူမှုအလွှာ၊ အရာထမ်းလူမှုအလွှာနှင့် ထိုလူမှုအလွှာတို့တွင် မပါဝင်သော အခြားလူမှုအလွှာဟူ၍ သတ်မှတ်လေ့လာပါသည်။

ကာယလုပ်သား လူမှုအလွှာတွင် (၅၀) ဦး၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာတွင် (၄၈) ဦး၊ အမှုထမ်းလူမှုအလွှာတွင် (၄၃) ဦး၊ အရာထမ်း လူမှုအလွှာတွင် (၄၃) ဦး၊ အခြားလူမှုအလွှာတွင် (၁၆) ဦး၊ စုစုပေါင်း (၂၀၀) ဦး တို့ကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။

အချက်အလက်ကောက်ယူစုဆောင်းပုံမှာ ရွေးချယ်စရာအဖြေများပါသော မေးခွန်းလွှာများကို လူအယောက် (၂၀၀) ထံဝေကာ သုတေသနအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်း ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ မေးခွန်းလွှာတွင် ရွေးချယ်စရာအဖြေများအပြင် ဖြေဆိုသူစိတ်ကြိုက် ဖြည့်စွက် ဖြေကြားနိုင်ရန် ‘အခြား’ ဟူသော ကွက်လပ်ကို ထည့်သွင်းကာ မေးခွန်းလွှာပြုလုပ်ထားပါသည်။

ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာ့လူမှုရေးဝန်းကျင်ရှိ လူတန်းစားအလွှာတို့၏ လူမှုနောက်ခံတို့ကိုပါ လူမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအဖြစ် လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကား အသုံးကို လူမှုဘာသာ ဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အပံ့ပြုနိုင်ပါသည်။

၂။ စာပေလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာရာတွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်မှ လေ့လာထားသော ပါရဂူကျမ်းတို့ကိုတွေ့ရပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု (မခင်နီမော်အောင်၊ ၂၀၀၉) ပါရဂူကျမ်းတွင် အခန်း (၅) ခန်းနှင့် သုတေသနပြု ထားပြီး ကျမ်းနောက်ဆုံးပိုင်း၌ လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်အရ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုနှုန်းစံနှင့်တိုင်း၍ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုရှိခြင်း၊ မရှိခြင်းကို ကောက်ချက်ချ တင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာစကား နှင့် လူမှုဘာသာဗေဒနှုန်းစံ (မနန်းဟွမ်အေး၊ ၂၀၁၄) ပါရဂူကျမ်းတွင် အခန်း (၆) ခန်းခွဲကာ မြန်မာ

ဘာသာစကားကို လူမှုဘာသာဗေဒဆိုင်ရာနှုန်းစံများဖြင့် လေ့လာထားပြီး အခန်း(၅)၌ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိ၊ မရှိ ကောက်ချက်ချတင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးလေ့လာရာ၌ အထောက်အကူပြုသောကြောင့် ထိုကျမ်းတို့ကို ဖတ်ရှု လေ့လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး၏ ဘာသာစကားသုတေသန (၂၀၁၀) စာအုပ်မှာ သူကိုယ်တိုင် ဖတ်ကြားတင်သွင်းခဲ့သော ဘာသာစကားဆိုင်ရာ သုတေသနစာတမ်းများကို စုစည်းတင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်မှ ‘မြန်မာဘာသာရှိ ဘာသာစကားဆိုင်ရာနှုန်းစံ (လူမှုဘာသာဗေဒလေ့လာချက်)’ စာတမ်းကို ဖတ်ရှုလေ့လာ အကိုးအကားပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာအဖွဲ့ကပြုစုသော မြန်မာအဘိဓာန် (၂၀၁၈) နှင့် ဟုံးမ်ဝါက်ဒေါ့စတပ်ဒီဒေါ့ကွန်း (homework.study.com) တို့ကို ယဉ်ကျေးမှု၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် ရေးသားရာ၌ အထောက်အကူပြုသောကြောင့် အကိုးအကားပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃။ နည်းနာ

ဤစာတမ်းကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် အသုံးပြုသည့်နည်းနာများကို နှစ်ပိုင်းခွဲကာ တင်ပြပါမည်။ ယင်းတို့မှာ (၁) ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာနှင့် (၂) သုတေသနနည်းနာတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၃၊ ၁။ ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ

ဤစာတမ်း၏ အလေ့လာခံနယ်ပယ်မှာ မြန်မာဘာသာစကားနယ်ပယ်၊ မြန်မာ့လူမှုရေးပတ်ဝန်းကျင် ဖြစ်သော မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆) မြို့နယ်ရှိ လူတန်းစားအလွှာတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး၏ ‘ဘာသာစကားသုတေသန’ စာအုပ်လာ လူမှုဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ ဘာသာစကား နှုန်းစံ လေ့လာသည့် နည်းနာများဖြင့် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃၊ ၁၊ ၁။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံများ၏ သဘောသဘာဝ

‘ယဉ်ကျေးမှု’ ဟူသော ဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာစာအဖွဲ့ (၂၀၁၈) က “ယဉ်ကျေးမှု န - ၁၊ သိမ်မွေ့ ပြေပြစ်သော တတ်သိလိမ္မာမှု။ ၂၊ တိုးတက်ထွန်းကားလာသော လူမှုအဆင့်အတန်း။ ၃၊ အစဉ်အလာအားဖြင့် ထိန်းသိမ်းတည်ရှိလာသော ဓလေ့ထုံးတမ်းစသည်။” (စာ ၂၉၁) ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ဟုံးမ်ဝါက်ဒေါ့စတပ် တီဒေါ့ကွန်း (homework.study.com) တွင်

လူမှုဘာသာဗေဒ၌ ယဉ်ကျေးမှုသည် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ဘာသာစကားကြား ဆက်နွယ်မှုကို အကြောင်းပြုပါသည်။ လူမှုရေးစနစ်များနှင့် အပြုအမူများ၊ ယုံကြည်ချက်များ၊ အသိပညာ၊ သဘောထားများနှင့်တန်ဖိုးထားမှုများကို ရည်ညွှန်းသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဆိုသည်မှာ ဘာသာစကားများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရာ ပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းတို့ အသုံးပြုပုံနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုပုံတို့ကို သဘာဝကျကျလွှမ်းမိုးပါသည်။ (<http://homework.study.com>)

ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ထိုဖွင့်ဆိုချက်များအရ ယဉ်ကျေးမှုသည် သက်ဆိုင်ရာလူမှုစနစ်အလိုက် ဘာသာစကားသုံးစွဲပုံကို သဘာဝကျစွာ လွှမ်းမိုးထားသော အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာတို့တွင် ကိုယ်ပိုင်စာပေ၊ ကိုယ်ပိုင်ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံများ ရှိပါသည်။ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု လေ့ထုံးစံများသည် အခြေခံလိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် စား၊ ဝတ်၊ နေရေးတွင်သာမက မြန်မာ့ လူမှုဘဝပြောဆိုဆက်ဆံရေး၌လည်း လွှမ်းမိုးကာနေရာယူလျက်ရှိပါသည်။ အပြောအဆိုနှင့် ပတ်သက်၍ ချိုသာပြေပြစ်စွာပြောဆိုခြင်း၊ သူ့နေရာနှင့်သူလိုက်ဖက်သော အသုံးအနှုန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ဒြပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော အသုံးအနှုန်းတို့ကို ရွေးချယ်သုံးနှုန်းခြင်းသည် မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုကို လိုက်နာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု လေ့ထုံးစံများကို သားစဉ်မြေးဆက် လက်ဆင့်ကမ်း ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် မြန်မာ့လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း အခွန်ရှည်တည်တံ့နေမည်သာ ဖြစ်သည်။

၃၊ ၁၊ ၂။ ဘာသာစကားယဉ်ကျေးမှု

လူတို့သည် အချင်းချင်းအပြန်အလှန်ဆက်သွယ်နိုင်ရန် ဘာသာစကားကို အသုံးပြုကြသည်။ ထိုသို့ အသုံးပြုရာတွင် လူမှုအခြေအနေအလိုက် ဘာသာစကားသုံးစွဲတတ်ခြင်းမှာလည်း အရေးပါလာ သည်။ ဘာသာစကားအသုံးကိုလည်း ရွေးချယ်သုံးနှုန်းလာကြပြီး ထိုအသုံးတို့ကိုအမှီပြုကာ ဘာသာစကား ကျင့်ဝတ်များအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်နာ ကျင့်သုံးလာကြသည်။ ထိုဘာသာစကား ကျင့်ဝတ်များသည် စနစ်တကျကန့်သတ်ထားခြင်း သဘောမဟုတ်သော်လည်း အများလက်ခံကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖြစ် တည်တံ့လာခဲ့ကြသည်။ လူတို့သည် ဘာသာစကား အသုံးနှင့်ဆိုင်သော ကျင့်ဝတ်များ ကို အများသဘောတူလက်ခံသော ယဉ်ကျေးမှုများ အဖြစ် သတ်မှတ်လာခဲ့ကြသည်။

ဘာသာစကားတွင်လည်း သတ်မှတ်ထားသော နှုန်းစံများရှိသည်။ ဘာသာစကားတူအစု (သို့မဟုတ်) ဘာသာတူစု (language community) အတွင်းတွင် လူမှုအဆင့်အမျိုးမျိုးအလိုက် ဘာသာ စကား ယဉ်ကျေးမှုနှုန်းစံများ ကွဲပြားသည်။

မြန်မာဘာသာစကားရှိ ဘာသာစကားဆိုင်ရာနှုန်းစံများကို လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်အရ ခွဲခြား သတ်မှတ်နိုင်ကြောင်း ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး (၂၀၁၀) က ပြောဆိုပိုင်ခွင့် (rights) ဆိုင်ရာနှုန်းစံ၊ ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍ (role of relation) ဆိုင်ရာနှုန်းစံ၊ ပုံစံကျမှုအတိုင်းအတာ (degree of formality) ဆိုင်ရာနှုန်းစံ၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု (politeness) ဆိုင်ရာနှုန်းစံ တို့ဖြစ်ကြသည်။ (စာ ၁၉၉) ဟု ဖော်ပြ ထားပါသည်။

မြန်မာဘာသာစကား၌ ယဉ်ကျေးမှုလေ့အရ ညွှန်းခေါ်စကားအမျိုးမျိုးရှိပုံကို ဒေါက်တာ အောင်မြင့်ဦး (၂၀၀၅) က လူမှုဘာသာဗေဒသဘောတရားစာအုပ်တွင်

မြန်မာဘာသာစကားကို အသုံးပြုသည့် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဥရောပဘာသာ စကားများကဲ့သို့ ပထမအမည်၊ နောက်ဆုံးအမည် အသုံးပြုသည့်စနစ်မရှိသော်လည်း မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုလေ့အရ ညွှန်းခေါ်စကား အမျိုးမျိုးရှိသည်။ (စာ ၄၈)

ဟု ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် မြန်မာဘာစကားရှိ ညွှန်းခေါ်စကားများကို ယေဘုယျအားဖြင့် အရွယ်အလိုက်၊ တော်စပ်မှု အလိုက်၊ ရာထူးအလိုက်၊ အလုပ်အကိုင်အလိုက်၊ လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေအလိုက် ညွှန်းခေါ်စကား များ၊ အမည်၊ အမည်ပြောင်၊ ချစ်စနိုးအမည်၊ ယေဘုယျအမည် ညွှန်းခေါ်စကားများစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး တွေ့နိုင်ကြောင်း (အောင်မြင်ဦး၊ ၂၀၀၅) သိရှိရပါသည်။

၃၊ ၂။ သုတေသနနည်းနာ

ဤစာတမ်းသည် အခြေခံသုတေသနအမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာရာတွင် မေးခွန်းလွှာများ အသုံးပြုကာ အချက်အလက်ကောက်ယူ စုဆောင်းသည့်နည်းကို သုံးထားပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ ပညာရှင်အဖွဲ့က ပြုစုထုတ်ဝေသော ဘာသာစာပေနှင့်လူမှုရေးသိပ္ပံ သုတေသန ပြုလုပ်နည်း အခြေခံများစာအုပ်မှ ကြောင်းကျိုးဆက်နွှယ်မှုဆိုင်ရာသုတေသနဒီဇိုင်းကို သုံးထားပါသည်။

၄။ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံး

လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာရာ၌ အလေ့လာခံအဖြစ် မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆) မြို့နယ်အတွင်းရှိ လူမှုအလွှာတို့၏ မြန်မာဘာသာ စကားအသုံးကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ဤစာတမ်းကို လေ့လာရာ၌ (၁) ကာယလုပ်သား လူမှုအလွှာ၊ (၂) ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာ၊ (၃) အမှုထမ်းလူမှုအလွှာ၊ (၄) အရာထမ်းလူမှု အလွှာ၊ (၅) အခြားလူမှုအလွှာ ဟူ၍ လေ့လာတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

၄၊ ၁။ ကာယလုပ်သား လူမှုအလွှာ

အလေ့လာခံ ကာယလုပ်သား (၅၀) ဦးတွင် အမျိုးသား (၃၈)ဦး၊ အမျိုးသမီး (၁၂)ဦး ပါဝင်ပြီး အသက်မှာ (၁၆) နှစ်မှ (၆၁) နှစ်ထိ ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်အကိုင်မှာ အမှိုက်သိမ်းလုပ်သား၊ သုံးဘီး မောင်းလုပ်သား၊ ဆိုက်ကားနင်းလုပ်သား၊ သံပန်းလုပ်သား၊ လယ်သမား၊ စက်ရက် ကန်းရက် လုပ်သား၊ ကျောင်းလုံခြုံရေး လုပ်သားများ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ပညာအရည်အချင်းအနေဖြင့် အခြေခံပညာမှ တက္ကသိုလ်တက်ဆဲအထိဖြစ်ပြီး အလယ်တန်းဆင့်ရှိသူများကို အများဆုံး တွေ့ရ သည်။ အလေ့လာခံ ကာယလုပ်သား လူမှုအလွှာ (၅၀)ဦး တို့ကို မေးခွန်းလွှာဝေ၍ ဖြေကြား စေရာ နှုတ်ဆက်စကားအသုံး နှင့်ပတ်သက်သည့် ရလဒ်များကို တွေ့ရပါသည်။

ကာယလုပ်သား လူမှုအလွှာတွင် မိမိထက်အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) အစ်ကို/ အစ်မ နေကောင်းလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ခ) ဘိုးတော်/ ဘွားတော် ဘယ်လဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) မင်္ဂလာပါ ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) အဘ/ အဘွား နေကောင်းလားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၂% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) ဟာ-သူငယ်ချင်း၊ နေကောင်းလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟိတ်ကောင်-သားကြီး ဘယ်သွားမလို့လဲ၊ (ဃ) ဟေ့-ယောက်ဖ/ ယောက်မ ဘာထူးလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၈% စီ ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ဘယ်သွားမလို့လဲ ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၂% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(က) မင်္ဂလာပါ/ မင်္ဂလာပါသူငယ်ချင်း၊ (ခ) တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂၂% စီ ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) အငယ်ကောင်/ အငယ်မ ဘာတွေလုပ်နေလဲ” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟေ့/ ဟိတ် ဘယ်လဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ညီလေး/ ညီမလေး စားပြီးပြီလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) မောင်ရင်-ဒီကပဲလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၁၆% ဖြစ်သည်။

အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကိုစတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) မင်း/ နင့် မတွေ့တာကြာပြီနော်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟာ/ ဟယ် မင်း/ နင် ထွားလာ လိုက်တာ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) သား/ သမီး နာမည် ဘယ်လိုခေါ်သလဲ” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဘယ်မှာနေလဲ သား/ သမီး” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၁၄% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) သယ်ရင်း-စားပြီး ပြီလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ် သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဘယ်တော့စားရမှာလဲ ဟေ့” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၁၄% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ခ) ဟုတ်၊ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၃၂% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟုတ်၊ မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၆% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင် နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) အစ်ကို/ အစ်မ ဘယ်လဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) ဟာ-ဘာလာဝယ်တာလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ရောက်နေတာ ကြာပြီလားခင်ဗျ/ ရှင့်”ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၂% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ခ) အစ်ကို/ အစ်မ စားပြီးပြီလားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၆% ဖြစ်သည်။

ကာယလုပ်သားလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးမှာ အရွယ်အလိုက်ညွှန်းခေါ်စကား များကို အများဆုံးသုံးသည်။ ကြီးသူက ငယ်သူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘မင်း/ နင်၊ ညီလေး/ ညီမလေး၊ သား/ သမီး’ ဟူသော နာမ်စားအသုံး၊ ငယ်သူကကြီးသူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘အဘ/ အဘွား၊ အစ်ကို/ အစ်မ’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးတို့ကို သုံးခြင်းသည် လူမှုအဆင့်အတန်းအရ ပြောဆိုပိုင်ခွင့် ဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော ကာယလုပ်သားလူမှုအလွှာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးပင် ဖြစ်သည်။ ရွယ်တူကို ‘သူငယ်ချင်း’ အပြင် ‘သယ်ရင်း၊ သားကြီး၊ ယောက်ဖ/ ယောက်မ’ ဟုသုံးခြင်းသည် ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍအရ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုကို ဖော်ပြနိုင်သော နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ဖြစ်သည်။ နှုတ်ဆက်ရာတွင် ‘မင်္ဂလာပါ’ ဟု တစ်သမတ်တည်းသုံးခြင်းထက် ‘နေကောင်းလား၊ ဘယ်လဲ၊ စားပြီးပြီလား’ စသည့်နှုတ်ဆက်စကား အလှယ်လှယ်သုံး၍ လူမှုအခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ သုံးတတ်သော ပုံစံကျမှုကို တွေ့ရသည်။ ကြီးသူ၊ ရွယ်တူဖြစ်သည့် မရင်းနှီးသူများကို ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ဝါကျအဆုံးသတ် ပစ္စည်းထည့်၍ အများဆုံး နှုတ်ဆက်ခြင်းသည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်။

၄၊ ၂။ ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာ

အလေ့လာခံ ဈေးရောင်းဈေးဝယ် (၄၈)ဦးတွင် အမျိုးသား (၁၈)ဦး၊ အမျိုးသမီး (၃၀)ဦး ပါဝင်ပြီး အသက်မှာ (၁၆) နှစ်မှ (၆၀) နှစ်ထိ ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်အကိုင်မှာ ကြက်ကြော်ဆိုင်၊ ဆိုင်ကယ်အပို ပစ္စည်းဆိုင်၊ စတိုးဆိုင်၊ အထည်ဆိုင်၊ ကုန်စုံဆိုင်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ကျောက်အရောင်းအဝယ် စသည် တို့ကို လုပ်ကိုင်သူများဖြစ်သည်။ ပညာအရည်အချင်းအနေဖြင့် အခြေခံပညာမှ မဟာဘွဲ့ထိတို့ဖြစ် သည်။ အလေ့လာခံ ဈေးရောင်း ဈေးဝယ် လူမှုအလွှာ (၄၈)ဦးတို့ကို မေးခွန်းလွှာဝေ၍ ဖြေကြားစေရာ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရလဒ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဈေးရောင်းဈေးဝယ်လူမှုအလွှာတွင် မိမိထက်အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဂ) ဦး/အန်တီဘာလာဝယ်လဲ၊ (ဃ) အစ်ကို/အစ်မနေကောင်းလား”ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၈%စီ ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ခ) ဘိုးတော်/ ဘွားတော် ဘယ်လဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ရှင့်”ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရ သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံး မှာ “(ဃ) အဘ/ အဘွား နေကောင်းလား ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၀% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) သူငယ်ချင်း မင်း/ နင် အဆင်ပြေလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(င)ယောက်ဖ- ဘယ်အချိန်လာတာလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေ ဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူ ဖြစ်ပါက “(က) မင်္ဂလာပါ/ မင်္ဂလာပါ သူငယ်ချင်း၊ (ဂ) ဘယ်သွားမလို့လဲ ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂၉% စီ ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) အလုပ်အကိုင်တွေ အဆင်ပြေလား ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၁၇% ဖြစ်သည်။

ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာတွင် မိမိအောက်အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင် နှုတ်ဆက် ရာ၌ “(ခ) အငယ်ကောင်/ အငယ်မ ဘာတွေလုပ်နေလဲ၊ (ဃ) ငယ်လေး-ဘာလာဝယ်လဲ” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၃%စီ ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(င) ငါ့ညီ နေကောင်းကြရဲ့လား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ညီလေး/ ညီမလေး စားပြီးပြီလား” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) မောင်ရင် ဒီကပဲလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄% ဖြစ်သည်။

ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာတွင် အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက် ရာ၌ “(ခ) မင်း/ နင့် မတွေ့တာကြာပြီနော်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄၂% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟာ/ ဟယ် မင်း/ နင် ထွားလာ လိုက်တာ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၁၃% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ဘယ်မှာ နေလဲ သား/ သမီး” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၃% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) ဘာအလုပ်လုပ်လဲ သား/ သမီး” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၇% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကိုစတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) သယ်ရင်း-စားပြီးပြီ လား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၂% ဖြစ် သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) သယ်ရင်း ဘာတွေလုပ်နေလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) အလုပ်အကိုင် တွေ အဆင်ပြေလားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၃၃% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟုတ်၊ မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၀% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင် နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) အစ်ကို/ အစ်မ စားပြီးပြီလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) မုန့်ဝယ်ကျွေးပါဗျို့” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၀% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ခ) အစ်ကို/ အစ်မ စားပြီး ပြီလားခင်ဗျ/ ရှင့်၊ (ဃ) နေကောင်းရဲ့ လားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၃% စီ ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟုတ်ကဲ့၊ မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။

ဈေးဝယ်ဈေးဝယ်လူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးမှာ အရွယ်အလိုက်ညွှန်းခေါ်စကားများကို အများဆုံးသုံးသည်။ ကြီးသူက ငယ်သူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘မင်း/ နင်၊ ငါ့ညီ၊ ညီလေး/ ညီမလေး၊ အငယ်ကောင်/ အငယ်မ၊ ငယ်လေး၊ သား/ သမီး’ ဟူသော နာမ်စားအသုံး၊ ငယ်သူက ကြီးသူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘အဘ/ အဘွား၊ ဦး/အန်တီ၊ အစ်ကို/ အစ်မ’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးတို့ကို သုံးခြင်းသည် လူမှုအဆင့်အတန်းအရ ပြောဆိုပိုင်ခွင့် ဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိသော ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာ တို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးပင် ဖြစ်သည်။ ရွယ်တူကို ‘သူငယ်ချင်း’ အပြင် ‘သယ်ရင်း၊ ယောက်ဖ’ ဟု သုံးခြင်းသည် ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍအရ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုကိုဖော်ပြနိုင်သော နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ဖြစ်သည်။

နှုတ်ဆက်ရာတွင် ‘မင်္ဂလာပါ’ ဟု တစ်သမတ်တည်း သုံးခြင်းထက် ‘နေကောင်းလား၊ ဘယ်လဲ၊ စားပြီးပြီလား’ စသည့်နှုတ်ဆက်စကား အလှယ်လှယ်သုံး၍ လူမှုအခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာသုံးတတ်သော ပုံစံကျမှုကိုတွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ‘ဘာလာဝယ်လဲ’ ဟူသော နှုတ်ဆက်စကား အသုံးကို ကြီးသူ၊ ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူများအပေါ် အများဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းသည် ဈေးရောင်း ဈေးဝယ်လူမှုအလွှာ၏ လုပ်ငန်းသဘာဝနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိသည့် နှုတ်ဆက်စကားအဖြစ် တွေ့ရပါသည်။ ကြီးသူ၊ ရွယ်တူဖြစ်သည့် မရင်းနှီးသူများကို ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ဝါကျအဆုံးသတ် ပစ္စည်းထည့်၍ အများဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းသည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု ဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်။

၄၊ ၃။ အမှုထမ်းလူမှုအလွှာ

အလေ့လာခံ အမှုထမ်း (၄၃) ဦးတွင် အမျိုးသား (၁၁)ဦး၊ အမျိုးသမီး (၃၂)ဦး ပါဝင်ပြီး အသက်မှာ (၁၆)နှစ်မှ (၆၀)နှစ်ထိ ပါဝင်သည်။ အလုပ်အကိုင်မှာ ယာဉ်ထိန်းရဲ၊ ရုံးစာရေး၊ သန့်ရှင်းရေးကြီးကြပ်ရေးမှူး၊ သတင်းထောက်၊ စာရင်းကိုင်၊ အခြေခံပညာဆရာမ၊ နည်းပြ၊ သရုပ်ပြများ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ပညာအရည်အချင်းအနေဖြင့် အခြေခံပညာအထက်တန်းမှ မဟာဘွဲ့ရတို့ထိဖြစ်ပြီး အလေ့လာခံ အမှုထမ်းလူမှုအလွှာ (၄၃) ဦးတို့ကို မေးခွန်းလွှာဝေ၍ ဖြေကြားစေရာ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရလဒ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မိမိထက်အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) အစ်ကို/ အစ်မ နေကောင်းလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟိတ်လူ-ဘယ်တွေ ပျောက်နေတာလဲ၊ (င) အန်တီ နေကောင်းလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% စီ ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ဦး/ အန်တီ ဘယ်သွားမလို့လဲခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) အဘ/ အဘွား နေကောင်း လား ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၂% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) သူငယ်ချင်း မင်း/ နင် အဆင်ပြေလား” ဟုအများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) နင်ကြီးကလှလာတယ်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ဘယ်သွား မလို့လဲ ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(င) (အင်္ကျီ) လေးက လှတယ်နော်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) အငယ်ကောင်/ အငယ်မ ဘာတွေလုပ်နေလဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟိတ်ကောင်-ငတိ၊ အခြေအနေ..၊ (င) လှလာတယ်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅% စီဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) မင်္ဂလာပါ ညီလေး/ ညီမလေး”

ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၉% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(င) လှတယ်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။

အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) မင်း/ နင် ဘာတွေလုပ် နေလဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၅% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟာ/ဟယ် မင်း/ နင် ထွားလာလိုက်တာ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) သား/ သမီး နာမည် ဘယ်လိုခေါ်သလဲ” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) သမီး ဒါလေးဘယ်ကဝယ်လာတာလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) ဟာ/ ဟယ်- မင်း/နင် ပိန်သွားတယ်နော်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) လှလာတယ်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေ ဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) ဟုတ်၊ မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) သီချင်းကြိုက်လား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကိုစတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) အစ်ကို/ အစ်မ ဘယ်လဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) မုန့်ဝယ်ကျွေးပါဗျို့၊ (ဃ) ဟာ-ဘာလာဝယ်တာလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂%ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) ဟုတ်ကဲ့၊ မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၇% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ခ) အစ်ကို/ အစ်မ စားပြီးပြီလား ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၉% ဖြစ်သည်။

အမှုထမ်းလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးမှာ အရွယ်အလိုက်ညွှန်းခေါ်စကားများကို အများဆုံးသုံးသည်။ ကြီးသူကငယ်သူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘မင်း/ နင်၊ ညီလေး/ ညီမလေး၊ အငယ်ကောင်/ အငယ်မ၊ သား/ သမီး’ ဟူသော နာမ်စားအသုံး၊ ငယ်သူက ကြီးသူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ဦး/အန်တီ၊ အစ်ကို/ အစ်မ’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးတို့ကိုသုံးခြင်းသည် လူမှု အဆင့်အတန်းအရ ပြောဆိုပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော အမှုထမ်းလူမှုအလွှာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးပင် ဖြစ်သည်။ ရွယ်တူ၊ ရင်းနှီးသူကို ‘သူငယ်ချင်း’ အပြင် ‘နင်ကြီး’ ဟုသာ သုံးထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၂% သာဖြစ်သည်။ လူမှုအဆင့်ကိုကွက်၍ ရွေးချယ် သုံးနှုန်းသော နှုတ်ဆက်စကားများကို သုံးပြီး ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍဆိုင်ရာနှုန်းစံအရ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုကို လျှော့ချကာ ပုံမှန်သာ အများဆုံးဆက်ဆံ ကြကြောင်းတွေ့ရသည်။ ရာထူးဂုဏ်ဒြပ်လူမှုအဆင့်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိအောင်သုံးသော နှုတ်ဆက်စကား များဖြစ်၍ ပုံစံကျမှုအများဆုံးဖြစ်သည်။ နှုတ်ဆက်ရာတွင် ‘မင်္ဂလာပါ’ ဟု တစ်သမတ်တည်း သုံးခြင်း ထက် ‘နေကောင်းလား၊ ဘယ်လဲ’ စသည့်နှုတ်ဆက်စကား အလှယ်လှယ်သုံး၍ လူမှုအခြေအနေ အရပ်ရပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ သုံးတတ်သော ပုံစံကျမှုကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ‘ဘာတွေလုပ်နေလဲ’

ဟူသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူများအပေါ် အများဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းသည် အမှုထမ်း လူမှုအလွှာ၏ လုပ်ငန်းသဘာဝနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော၊ လူမှုသဘောထားကို ဖော်ပြနေသော နှုတ်ဆက် စကားအဖြစ်တွေ့ရပါသည်။ ကြီးသူ၊ ရွယ်တူဖြစ်သည့် မရင်းနှီးသူများကို ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ဝါကျ အဆုံးသတ်ပစ္စည်းထည့်၍ အများဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းသည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိသည်။

၄၊ ၄။ အရာထမ်းလူမှုအလွှာ

အလေ့လာခံအရာထမ်း (၄၃) ဦးတွင် အမျိုးသား (၁၄) ဦး၊ အမျိုးသမီး (၂၉) ဦး ပါဝင်ပြီး အသက်မှာ (၂၁) နှစ်မှ (၆၀) နှစ်ထိ ပါဝင်သည်။ အလုပ်အကိုင်မှာ ယာဉ်ထိန်းဒုရဲမှူး၊ လက်ထောက် ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ ရုံးအုပ်၊ ဌာနစုမှူး၊ ဌာနခွဲမှူး၊ ဦးစီးမှူး၊ စာတည်းမှူး၊ ကထိက၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ၊ ပါမောက္ခ၊ ဌာနမှူးများ စသည်တို့ဖြစ် သည်။ ပညာအရည်အချင်းအနေဖြင့် အခြေခံပညာ အထက်တန်းမှ ပါရဂူဘွဲ့ထိဖြစ်သည်။ အလေ့လာခံအရာထမ်းလူမှုအလွှာ (၄၃) ဦးတို့ကို မေးခွန်းလွှာဝေ၍ ဖြေကြား စေရာ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးနှင့်ပတ်သက်သည့် ရလဒ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မိမိထက်အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) အစ်ကို/အစ်မ နေကောင်း လား” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၇၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) ဦးလေး ဘယ်သွားမလို့လဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၃% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) အစ်ကိုကြီး၊ အစ်မကြီး ဘယ်သွား မလို့လဲခင်ဗျ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) ဟာ-သူငယ်ချင်း နေကောင်းလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၃% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(င) နေကောင်းတယ်နော်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ဘယ်သွားမလို့လဲခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟုအများဆုံးနှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) အလုပ်အကိုင်တွေ အဆင်ပြေလားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) ငယ်လေး-ဘာလာ ဝယ်လဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၇% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟိတ်ကောင်-ငတီ၊ အခြေအနေ..” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) မင်္ဂလာပါ ညီလေး/ ညီမလေး” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) မောင်ရင်- ဒီကပဲလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၇% ဖြစ်သည်။

အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) မင်း/ နင့် မတွေ့တာကြာပြီနော်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၉% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟာ/ ဟယ် မင်း/ နင် ထွားလာလိုက်တာ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) သား/ သမီး နာမည်ဘယ်လိုခေါ်သလဲ” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ခ) သား/ သမီးက ဘယ်သူ့သား/ သမီးလဲ” ဖြစ် သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၉% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကိုစတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) ကိုယ့်လူ ပိုခန့်/ လှလာပါလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၂% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဘယ်တော့ စားရမှာလဲဟေ့” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၇% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) ဟုတ်၊ မင်္ဂလာပါခင်ဗျ/ ရှင့်၊ (ခ) ဟုတ်၊ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာ ပါတယ်ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေ ဖြင့် ၃၃% စီ ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) အလုပ်အကိုင်တွေ အဆင်ပြေလား ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၂% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) အစ်ကို/ အစ်မ ဘယ်လဲ”ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) ဟာ-ဘာလာဝယ်တာလဲ၊ (င) နေကောင်းပါလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၂% စီ ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(က) ဟုတ်ကဲ့၊ မင်္ဂလာပါ ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၃၇% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ခ) အစ်ကို/ အစ်မ စားပြီးပြီလားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၄% ဖြစ်သည်။

အရာထမ်းလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးမှာ အရွယ်အလိုက်ညွှန်းခေါ်စကားများကို အများဆုံးသုံး သည်။ ကြီးသူက ငယ်သူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘မင်း/ နင်၊ ငယ်လေး၊ ညီလေး/ ညီမလေး’ ဟူသော နာမ်စားအသုံး၊ ငယ်သူက ကြီးသူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ဦးလေး၊ အစ်ကို/ အစ်မ’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးတို့ကို သုံးခြင်းသည် လူမှုအဆင့်အတန်းအရ ပြောဆိုပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ နှုန်းစံနှင့်ကိုက်ညီမှုရှိ သော အရာထမ်းလူမှုအလွှာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးပင် ဖြစ်သည်။ ရွယ်တူ၊ ရင်းနှီးသူကို ‘သူငယ်ချင်း’ အပြင် ‘ကိုယ့်လူ’ ဟုသာ သုံးထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ လူမှုအဆင့်ကို ငဲ့ကွက်၍ နှုတ်ဆက် စကားများ ရွေးချယ်သုံးနှုန်းသည်။ ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍဆိုင်ရာ နှုန်းစံအရ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုကို လျော့ချကာ ယေဘုယျအမည်ညွှန်းခေါ်စကားဖြင့်သာ အများဆုံးဆက်ဆံကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာထူးဂုဏ်ဒြပ် လူမှုအဆင့်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိအောင် သုံးသော နှုတ်ဆက်စကားများဖြစ်၍ ပုံစံကျမှုအများဆုံးဖြစ်သည်။ နှုတ်ဆက်ရာတွင် ‘မင်္ဂလာပါ’ ဟု တစ်သမတ်တည်းသုံးခြင်းထက် ‘နေကောင်းလား၊ ဘယ်လဲ’စသည့် နှုတ်ဆက်စကား အလှယ်လှယ် သုံး၍ လူမှုအခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ သုံးတတ်သော ပုံစံကျမှုကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ‘ပိုခန့်/ လှလာပါလား’ ဟူသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို ရွယ်တူ၊ ရင်းနှီးသူများအပေါ် အများဆုံးနှုတ်ဆက်သည်။ ထိုနှုတ်ဆက်စကားသည် အရာထမ်းလူမှုအလွှာ၏ ရွယ်တူ၊ ရင်းနှီးသူများအချင်းချင်း ရင်းနှီးမှုကိုဖော်ပြသည့်အပြင် အကောင်းမြင်စိတ်ရှိသော လူမှုသဘော

ထားကို ပေါ်လွင်စေလိုသည့် နှုတ်ဆက်စကားအဖြစ်တွေ့ရသည်။ ကြီးသူ၊ ရွယ်တူဖြစ်သည့် မရင်းနှီးသူများကို ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ဝါကျအဆုံးသတ်ပစ္စည်းထည့်၍ အများဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းသည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှုဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်။

၄၊ ၅။ အခြားလူမှုအလွှာ

အလေ့လာခံ အခြား (၁၆) ဦးတွင် လူမှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအနေဖြင့် အမျိုးသား (၄) ဦး၊ အမျိုးသမီး (၁၂)ဦး ပါဝင်သည်။ အလေ့လာခံများ၏ အသက်မှာ (၂၁) နှစ်မှ (၆၀) နှစ်ထိ ပါဝင် သည်။ အများစုမှာ အသက် (၃၁) နှစ်မှ (၄၀) နှစ်အတွင်း ဖြစ်သည်။ အလုပ်အကိုင်မှာ ကျူရှင်ဆရာ၊ ဆရာဝန်၊ သူနာပြုဆရာမကြီး၊ ရှေ့နေ၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ ဆေးကုမ္ပဏီဝန်ထမ်း၊ ဘဏ်ဝန်ထမ်းများ စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ပညာအရည်အချင်းအနေဖြင့် ရိုးရိုးဘွဲ့ရများ ဖြစ်ပါသည်။ အလေ့လာခံ အခြားလူမှုအလွှာ (၁၆) ဦးတို့ကို မေးခွန်းလွှာဝေ၍ ဖြေကြားစေရာ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးနှင့် ပတ်သက်သည့် ရလဒ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မိမိထက် အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ဃ) အစ်ကို/ အစ်မ နေကောင်းလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆၃% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(က) ဟိတ်လူ-ဘယ်တွေပျောက်နေတာလဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ခ) တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) အဘ/ အဘွား နေကောင်းလားခင်ဗျ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) သူငယ်ချင်း မင်း/ နင် အဆင်ပြေ လား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၀% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(င) အခြေအနေ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၃% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဃ) အလုပ်အကိုင်တွေ အဆင်ပြေလား ခင်ဗျ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၃၁% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံး မှာ “(က) မင်္ဂလာပါ/ မင်္ဂလာပါ သူငယ်ချင်း၊ (င) အဆင်ပြေ လား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၃% စီ ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) အငယ်ကောင်/ အငယ်မ ဘာတွေလုပ်နေလဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) ငယ်လေး-ဘာလာဝယ်လဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၉% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဂ) ညီလေး/ ညီမလေး စားပြီးပြီလား” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၁% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဃ) မောင်ရင်-ဒီကပဲလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။

အသက်ကြီးသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(ခ) မင်း/ နင့် မတွေ့တာ ကြာပြီနော်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဦး/အန်တီ ဘာလာဝယ်လဲ” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဃ) ဘာအလုပ်လုပ်လဲ သား/ သမီး” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၅၆% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဦး/အန်တီ ဘယ်သွားမလို့လဲခင်ဗျာ/ ရှင့်” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၉% ဖြစ်သည်။

မိမိနှင့်အသက်အရွယ်တူသူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) ဟာ/ ဟယ်-မင်း/ နင် ပိန်သွားတယ်နော်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ဂ) ဟိတ်ကောင်-သားကြီး၊ ဘယ်သွား မလို့လဲ၊ (င) ဘာအမှုလဲ၊ စစ်မှာလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% စီဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက “(ဃ) ဘယ်သွား မလို့လဲခင်ဗျာ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၃၈% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(က) မင်္ဂလာပါ/ မင်္ဂလာပါ သူငယ်ချင်း” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်း အနေဖြင့် ၁၃% ဖြစ်သည်။

မိမိအောက် အသက်ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူက မိမိကို စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ “(က) အစ်ကို/ အစ်မ ဘယ်လဲ” ဟု အများဆုံးနှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၈၁% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှုအနည်းဆုံးမှာ “(ခ) အငယ်ကောင်/ အငယ်မ ဘာတွေလုပ်နေလဲ၊ (ဃ) ငယ်လေး ဘာလာဝယ်လဲ၊ (င) အစ်မ အမှုစစ်မှာလား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၆% စီ ဖြစ်သည်။ မရင်းနှီးသူ ဖြစ်ပါက “(ဂ) ရောက်နေတာကြာပြီလား ခင်ဗျာ/ ရှင့်” ဟု အများဆုံး နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရ သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၄၄% ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုမှု အနည်းဆုံးမှာ “(ခ) ညီလေး/ညီမလေး စားပြီးပြီ လား” ဖြစ်သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအနေဖြင့် ၁၃% ဖြစ်သည်။

အခြားလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးမှာ အရွယ်အလိုက်ညွှန်းခေါ်စကားများကို အများဆုံး သုံးသည်။ ကြီးသူကငယ်သူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘မင်း/ နင်၊ ညီလေး/ ညီမလေး၊ အငယ်ကောင်/ အငယ်မ၊ ငယ်လေး၊ သား/ သမီး’ ဟူသော နာမ်စားအသုံး၊ ငယ်သူက ကြီးသူအပေါ် နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘အဘ/ အဘွား၊ ဦး/အန်တီ၊ အစ်ကို/ အစ်မ’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးတို့ကို သုံးခြင်းသည် လူမှုအဆင့်အတန်းအရ ပြောဆိုပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိသော အခြားလူမှုအလွှာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးပင် ဖြစ်သည်။ ရွယ်တူကို ‘သူငယ်ချင်း’ အပြင် ‘ဟိတ်ကောင်- သားကြီး’ ဟုသာသုံးထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၆% သာဖြစ်သည်။ လူမှုအဆင့်ကို ငဲ့ကွက်၍ ရွေးချယ်သုံးနှုန်းသော နှုတ်ဆက်စကားများကို သုံးပြီး ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍ ဆိုင်ရာနှုန်းစံအရ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုကို လျှော့ချကာ ပုံမှန်သာအများဆုံး ဆက်ဆံကြကြောင်း တွေ့ရသည်။ နှုတ်ဆက်ရာတွင် ‘မင်္ဂလာပါ’ ဟု တစ်သမတ်တည်း သုံးခြင်းထက် ‘နေကောင်းလား၊ ဘယ်လဲ၊ စားပြီးပြီလား’ စသည့်နှုတ်ဆက်စကား အလှယ်လှယ်သုံး၍ လူမှုအခြေအနေ အရပ်ရပ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ သုံးတတ်သော ပုံစံကျမှုကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ‘အဆင်ပြေလား’

ဟူသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို ရွယ်တူများအပေါ် ရင်းနှီး၊ မရင်းနှီးမခွဲခြားဘဲ အများဆုံး နှုတ်ဆက်ခြင်းသည် အခြားလူမှုအလွှာ၏ ထူးခြားသော နှုတ်ဆက်စကားဖြစ်သည်။ အခြား လူမှု အလွှာတွင် လုပ်ငန်းသဘောမတူညီသူများ ပါဝင်သော်လည်း အလုပ်အကိုင်ကို ဦးတည်၍ နှုတ်ဆက်စကားဆိုခြင်းသည် လူမှုအဆင့်အတန်းပေါင်းစုံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိအောင် သုံးခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ကြီးသူ၊ ရွယ်တူဖြစ်သည့် မရင်းနှီးသူများကို ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ဝါကျအဆုံးသတ်ပစ္စည်းထည့်၍ အများဆုံး နှုတ်ဆက်ခြင်း သည် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု ဆိုင်ရာနှုန်းစံနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသည်။

၅။ သုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းတွင် ကာယလုပ်သား၊ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်၊ အမှုထမ်း၊ အရာထမ်း၊ အခြားလူမှုအလွှာ ဟူ၍ လူမှုအလွှာများပိုင်းခြားကာ အချက်အလက်ကောက်ယူ စုဆောင်းခဲ့သည်။

ကာယလုပ်သားလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လေ့လာကြည့်လျှင် လူမှုအသက်အရွယ်အလိုက်ကြီးသူကို ‘ဘိုးတော်/ ဘွားတော်၊ အစ်ကို/ အစ်မ’၊ ရွယ်တူကို ‘ယောက်ဖ/ ယောက်မ၊ သူငယ်ချင်း’၊ ငယ်သူကို ‘အငယ်ကောင်/ အငယ်မ၊ ညီလေး/ ညီမလေး၊ သား/သမီး’ ဟူ၍ အရွယ်အလိုက်ညွှန်းခေါ်စကားများ အများဆုံးသုံးကာ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ပုံစံကျမှုအတိုင်းအတာကို လျှော့သုံးကြောင်း တွေ့ရသည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသောပုံစံကျမှု အတိုင်းအတာ အများဆုံးပါဝင်သည့် နှုတ်ဆက်စကားသုံးသည်။ ‘ဟေ့၊ ဟိတ်’ ဟူ၍ အာလုပ်စကားအသုံးကို အသက်အရွယ်တူသူနှင့် ငယ်သူတို့အပေါ် ရင်းနှီးမှု၊ မရင်းနှီးမှု မခွဲခြားဘဲ သုံးထားသဖြင့် နှုတ်ဆက်စကားဆိုရာ၌ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှု ရှိစေလိုသော လူမှုသဘောထားမှာ ပေါ်လွင်လာသည်။ အချင်းချင်းတွေ့ဆုံကြ၍ နှုတ်ဆက်စကားဆိုရာတွင် ‘နေကောင်းလား၊ ဘယ်သွားမလို့လဲ၊ ဘယ်လဲ၊ ဘာတွေလုပ်နေလဲ၊ စားပြီးပြီလား’ ဟူသော အမေးစကားများသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအရ လောကဝတ်ပြုခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ကာယလုပ်သားတို့သည် အခြေခံလူတန်းစား လူမှုအလွှာဖြစ်သော်လည်း လူမှုဆက်ဆံရေး အခြေအနေအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ရွေးချယ်သုံးနှုန်းကြသည်။ အကြောင်းမှာ မြန်မာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်နေသော ကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက် ချနိုင်ပါသည်။

ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာကို လေ့လာကြည့်လျှင် အသက်အရွယ်အလိုက် ကြီးသူကို ‘ဘိုးတော်/ ဘွားတော်၊ ဦး/ အန်တီ၊ အစ်ကို/ အစ်မ’၊ ရွယ်တူကို ‘ယောက်ဖ၊ သူငယ်ချင်း၊ သယ်ရင်း’၊ ငယ်သူကို ‘မောင်ရင်၊ ငါ့ညီ၊ အငယ်ကောင်/အငယ်မ၊ ညီလေး/ညီမလေး၊ သား/သမီး’ ဟူ၍ အရွယ်အလိုက် ညွှန်းခေါ်စကားများစုံလင်စွာသုံးကာ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဈေးရောင်းဈေးဝယ် လူမှုအလွှာဖြစ်သဖြင့် လူတန်းစားပေါင်းစုံနှင့် ဆက်ဆံပြောဆိုရာသူများ ဖြစ်သောကြောင့် နှုတ်ဆက်ရာတွင် ညွှန်းခေါ်စကားကြွယ်ဝစွာ သုံးနိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရ သည်။ ရင်းနှီးသူ ဖြစ်ပါက ပုံစံကျမှု အတိုင်းအတာကို လျှော့သုံးကာ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ‘ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ပုံစံကျမှုအတိုင်းအတာ အများဆုံးပါဝင်သည့် နှုတ်ဆက်စကားသုံးသည်။ စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ဟာ/ဟယ်’ အာမေဗိုတ် အသုံးအပြင် ‘ဟုတ်၊ ဟုတ်ကဲ့’ ဟူ၍ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ပွင့်စေရန် စကားလမ်းကြောင်း ထောက်ပေး

သော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကိုလည်းသုံးသည်။ ထိုအသုံးကို အသက် အရွယ် တူသူ၊ ငယ်သူ၊ မရင်းနှီးသူတို့၌ အများဆုံးသုံးသည်။ နှုတ်ဆက်စကားဆိုရာတွင် ‘ဘာလာဝယ်လဲ၊ နေကောင်းလား၊ အလုပ်အကိုင် တွေအဆင်ပြေလား၊ ဒီကပဲလား၊ ဘယ်သွားမလို့လဲ၊ ဘယ်လဲ၊ ဘာတွေလုပ်နေလဲ၊ ဘာအလုပ်လုပ်လဲ၊ စားပြီးပြီလား’ ဟူသော အမေးစကားများဖြင့် နှုတ်ဆက်စကားဆိုကြောင်းတွေ့ရသည်။ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှုအရ လောကဝတ်ပြုခြင်းအပြင် ဈေးရောင်းဈေးဝယ်လုပ်ငန်းသဘာဝအရ ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်း အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် အသုံးပြုသော နှုတ်ဆက်စကားမျိုးဖြစ်သည်။ ဈေးရောင်း ဈေးဝယ် လူမှုအလွှာဖြစ်သောကြောင့် လူမျိုးပေါင်းစုံနှင့် အဆင်ပြေစွာ ဆက်သွယ်နိုင်ရေး သည်အဓိက ကျ၍ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လူမှု အခြေအနေအလိုက် ရွေးချယ်ကန့်သတ် သုံးစွဲနိုင်ကြ ခြင်းဖြစ်သည်။ ဈေးရောင်းဈေးဝယ်လူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ပေါ်တွင် မှီတည် နေသည့်အပြင် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် အသုံးပြုသော ဘာသာစကား အသုံးဖြစ်ပါသည်။

အမှုထမ်းလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လေ့လာကြည့်လျှင် လူမှုအသက်အရွယ် အလိုက် ကြီးသူကို ‘အဘ/ အဘွား၊ ဦး/ အန်တီ၊ အစ်ကို/ အစ်မ’၊ ရွယ်တူကို ‘သူငယ်ချင်း’၊ ငယ်သူကို ‘အငယ်ကောင်/ အငယ်မ၊ ညီလေး/ ညီမလေး၊ သား/သမီး’ ဟူ၍ အသက်အရွယ်အလိုက် ညွှန်းခေါ် စကားများသုံးကာ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘မင်း/ နင်’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးကို အသက်ကြီးသူ နှင့်ရွယ်တူများက အများဆုံးသုံးကာ နှုတ်ဆက်ကြသည်။ ထိုသို့သော လူမှုအဆင့်အလိုက် ပြောဆိုပိုင်ခွင့်အရ သုံးစွဲသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို အမှုထမ်း လူမှုအလွှာတွင် တွေ့ရသည်။ ရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ပုံစံကျမှုအတိုင်းအတာကို လျော့သုံးကာ မရင်းနှီးသူ ဖြစ်ပါက ‘မင်္ဂလာပါ၊ တွေ့ရတာဝမ်းသာပါတယ်၊ ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသော ပုံစံကျမှု အတိုင်းအတာ အများဆုံး ပါဝင်သည့် နှုတ်ဆက်စကားသုံးသည်။ နှုတ်ဆက်စကားဆိုရာတွင် ‘နေကောင်းလား၊ အဆင်ပြေ လား၊ ဘယ်သွားမလို့လဲ၊ ဘာတွေလုပ်နေလဲ၊ ဘာလာဝယ်တာလဲ’ ဟူသော လူမှုဆက်ဆံရေးအရ လောကဝတ် ပြုသည့် အမေးစကားများအပြင် ရင်းနှီးသူများကို ‘ပိန်သွားတယ်၊ ထွားလာလိုက်တာ၊ လှလာတယ်’ ဟူ၍ ဆက်ဆံမှုကဏ္ဍအရ ကျွမ်းဝင်မှုရှိသည့် နှုတ်ဆက်စကားများကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ လူမှုအဆင့် ကိုဦးကွက်၍ ရွေးချယ်သုံးနှုန်းသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မြန်မာတို့၏ ဘာသာစကား ယဉ်ကျေးမှု ဟုပင် ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အရာထမ်းလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လေ့လာကြည့်လျှင် လူမှုအသက်အရွယ် အလိုက် ကြီးသူကို ‘ဦးလေး၊ အစ်ကိုကြီး/ အစ်မကြီး၊ အစ်ကို/ အစ်မ’၊ ရွယ်တူကို ‘ကိုယ့်လူ၊ သူငယ်ချင်း’၊ ငယ်သူကို ‘မောင်ရင်၊ ငယ်လေး၊ ငတိ’ ဟူ၍ အရွယ်အလိုက် ညွှန်းခေါ်စကား၊ ယေဘုယျ အမည် ညွှန်းခေါ်စကားများသုံးကာ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင်စတင်နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ဟာ/ဟယ်’ အာမေဗိုတ်အသုံး၊ ‘ဟုတ်၊ ဟုတ်ကဲ့’ ဟူ၍ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းပွင့်စေရန် စကား လမ်းကြောင်းထောက်ပေးသော နှုတ်ဆက် စကားအသုံး၊ ‘မင်း/ နင်’ ဟူသော နာမ်စားအသုံးတို့ကို အရာထမ်းလူမှုအလွှာတွင် အများဆုံးသုံးကာ နှုတ်ဆက်ကြသည်။ လူမှုအဆင့်အတန်းမျိုးစုံနှင့် တွေ့ကြုံ ပြောဆိုခဲ့ကြသူများ ဖြစ်သောကြောင့် လူမှုအဆင့်အလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို ရွေးချယ်ကန့်သတ်

သုံးစွဲနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ပုံစံကျမှု အတိုင်းအတာကို လျှော့သုံးကာ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ‘မင်္ဂလာပါ၊ တွေ့ရတာဝမ်းသာပါတယ်၊ ခင်ဗျ/ ရှင့်’ ဟူသောပုံစံကျမှု အတိုင်းအတာ အများဆုံးပါဝင်သည့် နှုတ်ဆက်စကားသုံးသည်။ နှုတ်ဆက် စကားဆိုရာတွင် ‘နေကောင်းလား၊ အဆင်ပြေလား၊ ဘယ်သွား မလို့လဲ၊ ဘာတွေလုပ်နေလဲ၊ ဘာလာဝယ်တာလဲ၊ ဘယ်သူ့သားသမီးလဲ၊ စားပြီးပြီလား’ ဟူသော လူမှုဆက်ဆံရေးအရ လောကဝတ်ပြုသည့် အမေးစကားများအပြင် ရင်းနှီးသူများကို ‘ထွားလာလိုက်တာ၊ ပိုခန့်/ လှလာပါလား၊ ဘယ်တော့စားရမှာလဲဟေ့၊ အခြေအနေ..’ ဟူ၍ လူမှုဆက်ဆံမှုကဏ္ဍအရ ကျွမ်းဝင်မှုရှိသည့် နှုတ်ဆက်စကားများကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ လူမှုအဆင့်ကိုကွဲကွဲ၍ ရွေးချယ် သုံးနှုန်းသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မြန်မာတို့၏ ဘာသာစကားယဉ်ကျေးမှုဟုပင် ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤလူမှုအလွှာတွင်တွေ့ရသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လေ့လာကြည့်လျှင် အသက်အရွယ် အလိုက် ကြီးသူကို ‘ဦး/ အန်တီ၊ အစ်ကို/ အစ်မ’၊ ရွယ်တူကို ‘ဟိတ်ကောင်သားကြီး’၊ ငယ်သူကို ‘အငယ်ကောင်/ အငယ်မ၊ ငယ်လေး၊ ညီလေး/ ညီမလေး’ ဟူ၍အရွယ်အလိုက် ညွှန်းခေါ်စကားများ စုံလင်စွာသုံးကာ နှုတ်ဆက် လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤလူမှုအလွှာတွင် ပါဝင်သူများမှာ ပုဂ္ဂလိက ဝန်ထမ်းများဖြစ်သည်။ အရွယ်အလိုက် ညွှန်းခေါ်စကားများ သုံးသည့်အပြင် ရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက ပုံစံကျမှု အတိုင်းအတာကို လျှော့သုံးကြောင်း တွေ့ရသည်။ မရင်းနှီးသူဖြစ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်း အကြောင်းအရာကိုမေးကာ လူမှုဆက်ဆံရေးအခြေအနေအလိုက် လောကဝတ်အရ နှုတ်ဆက်စကား အသုံး ရွေးချယ်သုံးနှုန်းကြသည်။ ဤလူမှုအလွှာ၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ပေါ်တွင် မှီတည်နေသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ဖြစ်ပါသည်။

လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လေ့လာကြည့်လျှင် ထူးခြားချက်များအဖြစ် ဈေးရောင်း ဈေးဝယ် လူမှုအလွှာတို့ နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ဘာလာဝယ်လဲ’ ဟူ၍ ကြီးသူ၊ ငယ်သူ၊ ရင်းနှီး သူများအပေါ် နှုတ်ဆက် စကားသုံးသည်။ အမှုထမ်းလူမှုအလွှာတို့ နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ဘာတွေလုပ်နေလဲ’ ဟူ၍ ငယ်သူ၊ ရင်းနှီးသူများအပေါ် နှုတ်ဆက်စကားသုံးသည်။ အရာထမ်းလူမှုအလွှာတို့ နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘ပိုခန့်/ လှလာပါလား’ ဟူ၍ ရွယ်တူ၊ ရင်းနှီးသူများအပေါ် နှုတ်ဆက်စကားသုံးသည်။ အခြားလူမှုအလွှာတို့ နှုတ်ဆက်ရာ၌ ‘အဆင်ပြေလား’ ဟူ၍ ရွယ်တူများအပေါ် ရင်းနှီးသူ၊ မရင်းနှီးသူမခွဲခြားဘဲ နှုတ်ဆက် စကားသုံးသည်။ လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားများသည် ယင်းတို့၏ လုပ်ငန်းသဘာဝကို ထင်ဟပ် စေသော လူမှုဆက်ဆံရေးသဘောထားကို ပေါ်လွင်စေသော နှုတ်ဆက်စကားအသုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

လူမှုအလွှာအသီးသီးတို့သည် အသက်အရွယ်၊ လိင်၊ အလုပ်အကိုင်၊ ပညာအရည်အချင်း စသည့် လူမှုနောက်ခံအချက်အလက်များ ကွဲပြားကြသည်။ သို့သော်ယင်းတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးသည် မန္တလေး စည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆) မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကောက်ယူထားသော အချက်အလက်များအရ များစွာကွဲပြား ခြားနားခြင်းမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ဤအချက်မှာ မြန်မာဘာသာစကား အသုံးသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်နေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ယေဘုယျအနေဖြင့် သုံးသပ် နိုင်ပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းတွင် လူမှုအလွှာအလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာထားပါသည်။ နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လူမှုအလွှာများခွဲ၍ လေ့လာကြည့်သောအခါ မန္တလေးစည်ပင်နယ်နိမိတ် (၆) မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကောက်ယူထားသော အချက်အလက်များအရ မြန်မာတို့၏ နှုတ်ဆက်စကားအသုံး ရွေးချယ်ကန့်သတ်သုံးစွဲခြင်းသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုပေါ်တွင် မှီတည်နေကြောင်း ယေဘုယျအနေဖြင့် သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့လေ့လာခြင်းဖြင့် လူမှုအလွှာ အလိုက် နှုတ်ဆက်စကားအသုံးကို လူမှုဘာသာဗေဒ ရှုထောင့်မှ လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အပံ့ပြုနိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

မြန်မာဘာသာ

မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၁၈)။ မြန်မာအဘိဓာန်(တတိယအကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းရင်းသား ဘာသာစကား ဦးစီးဌာန။
အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၅)။ လူမှုဘာသာဗေဒသဘောတရား။ ရန်ကုန်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ မြန်မာစာဌာန။
အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၁၀)။ ဘာသာစကားသုတေသန။ ရန်ကုန်၊ ဓူဝံစာအုပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

<http://homework.study.com>

ကိုးကားသည့် ကောက်နုတ်ချက်မူရင်း

စဉ်	ကိုးကားသည့်ကောက်နုတ်ချက်များ	ကိုးကားသည့် စာမျက်နှာ
၁။	<i>Culture in sociolinguistics is about the relationship between culture and language. It refers to social systems and patterns of behavior, beliefs, knowledge, attitudes, and values. Culture is the environment in which languages develop, and so they naturally influence how they are used and interpreted.</i> <i>(http://homework.study.com)</i>	၃